

10 april 2026

Ontwerp- begroting 2027-2030

#REGIOFOODVALLEY

Voorwoord

In 2026 zijn we gestart met de nieuwe Strategische Agenda 2026-2030 Regio Foodvalley: 'Onderneemt Natuurlijk!'. Want onze regio groeit snel en tegelijkertijd komen vele complexe vraagstukken samen zoals de stikstofcrisis, netcongestie en de waterkwaliteit. Samen met ondernemers, onderwijsinstellingen en andere maatschappelijke partners zetten we met acht deelnemende gemeenten ons in voor oplossingen om de landbouw perspectief te bieden, woningen te kunnen blijven bouwen, slim te investeren in bereikbaarheid en de natuur te herstellen. Zo werken wij samen aan een duurzame en sterke regionale toekomst langs twee lijnen: een toekomstbestendige economie en verantwoorde groei.

Helaas, zo moesten wij constateren in de Kaderbrief 2027-2030, bleek dat beschikbare middelen en ambities vanaf 2027 uit elkaar dreigden te lopen. Daarop hebben wij ons ingespannen om dit tekort te dichten en een structurele dekking te organiseren met als uitgangspunt de 0-lijn. In deze Ontwerpbegroting 2027 leest u hoe wij hierin zijn geslaagd door een heldere systematiek toe te passen met als kern: structurele uitgaven dekken uit structurele middelen en incidentele uitgaven uit incidentele middelen.

Ten aanzien van de incidentele middelen hebben de afgelopen jaren geleerd, dat regionaal samenwerken loont! Voorbeelden zijn de Regio Deal II met € 50 miljoen voor verantwoord groeien, regionaal ontmoeten en innovatief ondernemen. Daarnaast heeft de provincie Gelderland €15 miljoen beschikbaar gesteld voor voorzieningen die nodig zijn vanwege de groei in onze regio. Een derde voorbeeld is het besluit van het Rijk om de regionale aanvraag voor de regeling Woningbouw op Korte Termijn (WoKT) te honoreren. Daardoor komt € 43 miljoen beschikbaar voor doorfietsroutes die Barneveld met Wageningen verbindt en een aftakking krijgt richting Veenendaal en Ede.

Het nieuwe kabinet-Jetten is voornemens om meer samen te werken met medeoverheden en te investeren in onder meer woningbouw, aanpak netcongestie en stikstof. Dit biedt kansen voor ons Uitvoeringsplan Stikstof en de brede Aanpak Veluwe van het Rijk en de provincie Gelderland. Deze aanpak richt zich op het robuuster maken van de natuur en het verlagen van de stikstofemissies. Voor de Aanpak Veluwe is €300 miljoen vrijgemaakt, waar ook onze regio van profiteert.

Op deze wijze blijven wij ook in 2027 met elkaar bouwen aan een aantrekkelijke regio, waarbij we staan voor een toekomstbestendige economie en verantwoorde groei. Met op elkaar afgestemde investeringen in wonen, infrastructuur, energie, economie en landelijk gebied. Door samen de schouders eronder te zetten behouden wij een brede welvaart voor iedereen in onze Regio Foodvalley.

Namens het Dagelijks Bestuur van Regio FoodValley,

Frits Dimmendaal
Secretaris-directeur a.i.

René Verhulst
Voorzitter

Inhoud

Voorwoord	2
Inhoud	3
1 Proces vaststelling Ontwerpbegroting 2027-2030	4
1.1 Belangrijke data	4
1.2 Naar een structureel evenwichtige begroting	5
2 Beleidskaders 2027	8
2.1 Programma Algemeen (regiobureau en Economic Board)	8
2.2 Programma Toekomstbestendige Economie (Strategische agenda 2026-2030)	9
2.3 Programma Verantwoorde Groei (Strategische Agenda 2026-2030)	10
3 Financiële begroting Regio Foodvalley 2027-2030	13
3.1 De begrotingsopbouw: inzicht in relatie inzet en middelen	13
3.2 Van kaderbrief naar ontwerpbegroting	14
3.3 Overzicht van baten en lasten 2026-2030	14
3.4 Geprognosticeerde balans	15
3.5 Bijdrage per gemeente Programma Algemeen - Regiobureau en Economic Board	16
3.6 Inwonerbijdrage per gemeente – Mobiliteitsfonds	16
Financiële tabellen werkprogramma's	17
3.7 Bijdrage per gemeente aan de inhoudelijke programma's SA 2026-2030	17
3.8 Bijdrage 2027 per gemeente per thema van de Strategische Agenda 2026-2030	17
3.9 Bijdrage per gemeente per onderdeel 2027	17
Overige overzichten	18
3.10 Gebruikte inwoneraantallen	18
3.11 Overzicht taakvelden	18
3.12 Verloopoverzicht bestemmingsreserve incidentele baten	19
Begrote beleidsindicatoren 2027	20
4 Paragrafen begroting	21
4.1 Paragraaf Risico's en weerstandsvermogen	21
4.2 Paragraaf Financiering	25
4.3 Paragraaf Bedrijfsvoering	27
4.4 Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid	29

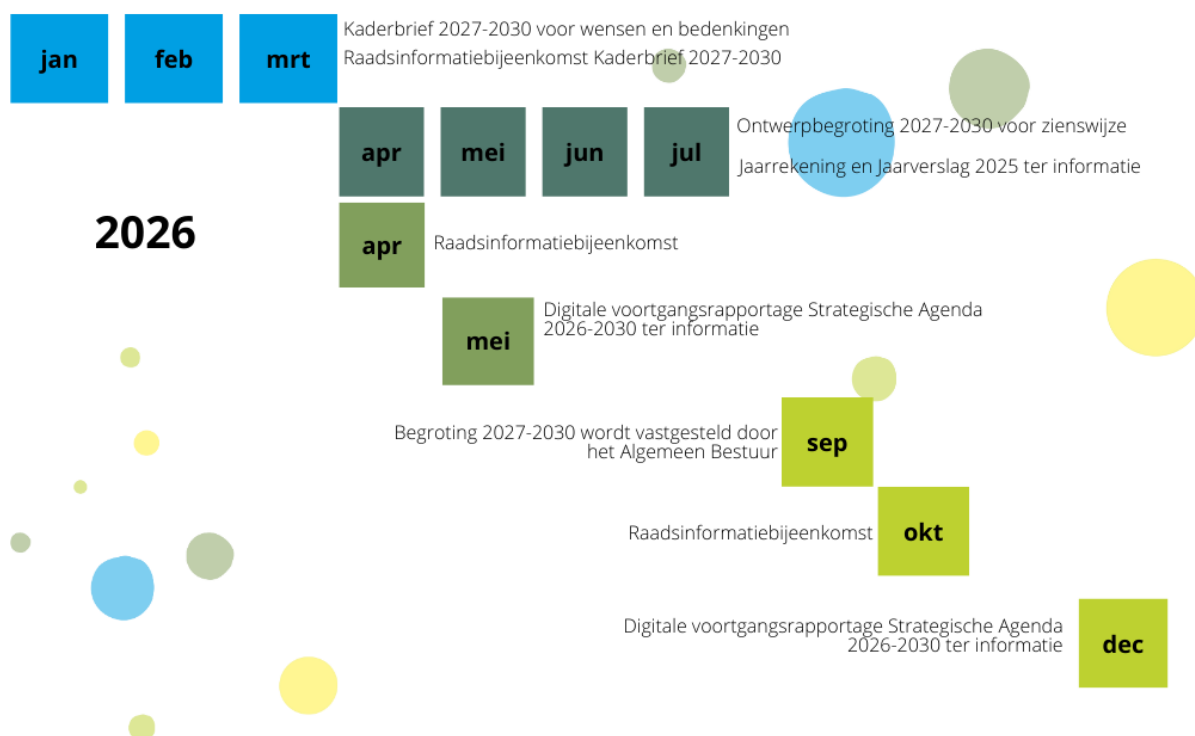
1 Proces vaststelling Ontwerpbegroting 2027-2030

1.1 Belangrijke data

Begroting

1 april 2026	Ontwerpbegroting in Regiodag
10 april 2026	Ontwerpbegroting in Algemeen Bestuur
11 april 2026 - 16 juli 2026	Behandeling raden (zienswijze)
11 september 2026	Vaststelling Begroting 2027 door Algemeen Bestuur
Uiterlijk 15 september 2026	Indiening begroting bij Gedeputeerde Staten Gelderland

P&C-cyclus Regio Foodvalley 2027-2030

1.2 Naar een structureel evenwichtige begroting

In de Kaderbrief 2027 hebben we aangegeven dat we in de Ontwerpbegroting 2027 een oplossing zoeken voor het structurele tekort dat vanaf 2027 zou ontstaan. Dit is gelukt door op een andere manier te kijken naar de begroting van de regio en ook doordat er nu meer zicht is op te ontvangen incidentele middelen die (deels) gekoppeld zijn aan de nieuwe Strategische Agenda 2026-2030. Hieronder lichten wij dit toe.

Geldstromen in de regio

In hoofdzaak kent de regio vier inkomstenbronnen:

1. Inwonerbijdragen: de regio ontvangt jaarlijks van de acht deelnemende gemeenten een bijdrage per inwoner. In 2027 gaat het in totaal om **€ 2.362.779**. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd en stijgt of daalt met het aantal inwoners. Dit wordt ondergebracht in het begrotingsprogramma programma Algemeen. Hieruit worden de kosten van het regiobureau (voor zover niet direct toerekenbaar aan de inhoudelijk programma's: zie hieronder) en de kosten van de ondersteuning van Economic Board ondergebracht.
2. Programmagelden: de regio ontvangt daarnaast jaarlijks van de acht Foodvalley-gemeenten een bijdrage voor de thema's van de twee inhoudelijke programma's Toekomstbestendige Economie en Verantwoorde Groei. In 2027 gaat het om **€ 1.588.087** voor alleen de Foodvalley gemeenten. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. Daarnaast worden enkele bijdragen ontvangen van de gemeenten Putten en Bunschoten voor de thema's Food en Landelijk gebied.
3. Mobiliteitsfonds: jaarlijks storten de acht Foodvalley-gemeenten een bijdrage in het regionale mobiliteitsfonds. Het gaat in 2027 om **€ 441.000**. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. Het mobiliteitsfonds is bedoeld om een bijdrage te kunnen leveren in cofinanciering van grote mobiliteitsprojecten.
4. Incidentele middelen: de regio ontvangt steeds meer incidentele middelen. Het gaat om subsidies van de provincies en het Rijk en rentebaten en restanten van programmagelden van gemeenten. Daarnaast is er in 2023 de afspraak gemaakt, dat gemeenten een bijdrage aan de regio betalen op het moment dat zij subsidie ontvangen via regionale SPUK-gelden (Specifieke Uitkering). De hoogte van deze gemeentelijke bijdrage is 2,5% van de ontvangen subsidie.

Systematiek structureel en incidenteel

De andere manier van kijken betreft het doorvoeren van een heldere systematiek, waarbij structurele lasten worden gedekt door structurele baten en incidentele lasten worden gedekt door incidentele baten.

De structurele lasten zijn de kosten van het regiobureau (programma Algemeen) en de kosten van het programmamanagement. Incidentele kosten zijn de werkbudgetten van de twee inhoudelijke programma's van de Strategische Agenda 2026-2030 Toekomstbestendige Economie respectievelijk Verantwoorde Groei.

De inwonerbijdragen, programmagelden en de bijdragen aan het Mobiliteitsfonds zoals beschreven in de Kaderbrief 2027-2030 zijn in deze ontwerpbegroting ongewijzigd verwerkt. Nieuw is het betrekken van extra incidentele middelen (zie punt 4 hierboven) in het dekken van uitgaven. Er is op dit moment zicht op ruim €5 miljoen aan incidentele middelen tot en met 2030.

Door toepassing van deze systematiek op het huidige uitgavenniveau en de huidige inkomsten is er een structureel reëel evenwicht mogelijk, zoals dat ook geëist wordt door de provincie Gelderland als financieel toezichthouder van de regio. Hierbij is het financieel risico voor de regio en de deelnemende gemeenten beperkt, omdat alle huidige structurele lasten gedekt zijn en de incidentele lasten pas worden uitgegeven wanneer er zicht is op concrete incidentele dekking. Er is daarom wel sprake van een zeker beleidsrisico, omdat het niet zeker is

dat al het beleid in deze periode van de Strategische Agenda tot en met 2030 kan worden uitgevoerd. Door vroegtijdig te signaleren en te antiperen is er de komende jaren voldoende ruimte om daar tijdig op bij te sturen.

Met deze systematiek wordt aangesloten bij de financiële situatie en strategie van veel gemeenten, waarbij een steeds groter deel van de begroting bestaat uit incidentele middelen en uitgaven.

Dit leidt *niet* tot een verhoging van de inwonerbijdragen en de programmagelden vanuit de gemeenten.

De systematiek met de cijfers

De begroting van de regio is in hoofdzaak verdeeld in twee onderdelen: de kosten van het Regiobureau en de kosten van de realisatie van de Strategische Agenda.

1. De kosten van het Regiobureau ("Programma Algemeen") zijn structureel van aard en bestaan met name uit personele kosten voor Public Affairs, Economic Board, regiodirecteur, ondersteuning, huisvesting en bedrijfsvoering. Deze kosten zijn in 2027 **€ 2.528.438**. Deze kosten kunnen volledig worden gedekt door de inwonerbijdrage van de acht gemeenten, aangevuld met een beperkt aantal overige inkomsten, waaronder een bijdrage van de gemeenten Putten en Bunschoten.
2. De kosten van de Strategische Agenda 2026-2030 ("Programma Toekomstbestendige Economie" en "Programma Verantwoorde Groei") zijn te onderscheiden in de kosten van het programmamanagement en de werkbudgetten binnen deze programma's.
 - a. De kosten van het programmamanagement betreffen personele lasten en zijn dus structureel. Deze kosten zijn in 2027 €1.564.929. Deze personeelslasten per programma kunnen geheel gedekt worden door de structurele bijdragen van gemeenten in programmagelden per programma. Het totaal aan programmagelden vanuit de gemeenten is in 2027 **€1.588.087**.
 - b. De werkbudgetten van de negen thema's binnen de twee programma's worden in lijn met de bovengenoemde systematiek als incidentele kosten aangemerkt. Jaarlijks kan bij de vaststelling van de Kaderbrief en de Begroting door het Algemeen Bestuur worden bepaald hoe hoog deze werkbudgetten zijn. De werkbudgetten worden grotendeels gedekt door incidentele baten en door een klein deel uit structurele programmagelden. In 2027 is een werkbudget voorzien van **€1,6 miljoen**.

Gemeenschappelijke regeling		Structurele dekking via
Programma Algemeen (kosten voortvloeiend uit de GR)		inwonersbijdrage
Strategische Agenda 2026-2030	<i>Programma Verantwoorde Groei</i> Thema's Mobiliteit, Wonen, Ruimtelijke economie, Energie, Landschap, natuur & water en Toekomstbestendige landbouw <i>Programma Toekomstbest. Economie</i> Thema's Toekomstbestendige landbouw, Food, Innovatief MKB en Human Capital	De bekostigingssystematiek van de thema's bestaat uit twee delen: 1. Programmamanagement → structureel via colleges 2. Werkbudget → incidenteel

Aangezien de regio te maken heeft met veel incidentele baten, wordt een bestemmingsreserve ingesteld waarin deze incidentele baten worden ondergebracht om vervolgens te gebruiken om het beleid te kunnen uitvoeren die we in de Strategische Agenda 2026-2030 zijn overeengekomen. Jaarlijks wordt bij de kaderbrief en begroting van de regio bepaald welk deel uit de reserve wordt ingezet als werkbudget voor de thema's behorend bij de twee programma's Toekomstbestendige Economie en Verantwoorde Groei.

Op dit moment is er zicht op ruim €5 miljoen aan incidentele baten. Dit is genoeg voor 3,5 jaar aan werkbudget. De verwachting is echter dat er de komende jaren nog incidentele baten bij komen. Daarnaast zien we elk jaar dat in geen van de inhoudelijke thema's van de strategische agenda het werkbudget wordt overschreden, maar er geregeld sprake is van onderbesteding. Dit leidt tot een lagere onttrekking van de reserve, wat een positief effect heeft op de ontwikkeling van de reserve. Indien het verkrijgen van incidentele middelen toch lastig blijkt, zijn alsnog keuzes nodig. Door het verloop van de reserve goed in beeld te houden, kan hier tijdig op worden geanticipeerd. Daarmee wordt voor de komende jaren financiële rust gecreëerd en kan de nullijn (d.w.z. geen verhoging inwonerbijdragen anders dan indexering) worden gehandhaafd.

2 Beleidskaders 2027

2.1 Programma Algemeen (regiobureau en Economic Board)

Het programma Algemeen omvat de ondersteuning van de gemeentelijke samenwerking (de gemeenschappelijke regeling) en de triple helix samenwerking zoals vormgegeven in de Economic Board. Daarnaast omvat het programma de inzet voor Public Affairs voor de lobby bij provinciale en (inter)nationale overheden en Communicatie. Evenals de huidige en toekomstige inzet voor de verwerving van middelen.

Ondersteuning gemeenschappelijke regeling & Economic Board

Het regiobureau bereidt het bestuurlijk besluitvormingsproces (portefeuille-overleggen op de Regiodag, dagelijks bestuur en algemeen bestuur) voor. Ook ondersteunt het regiobureau de Regiocommissie die minimaal vier keer bijeenkomt en organiseren zij ongeveer drie raadsinformatiebijeenkomsten. Het regiobureau stelt de producten van de P&C-cyclus (kaderbrief, (ontwerp)begroting en jaarverslag) op volgens de afspraken vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. De financiële capaciteit en expertise binnen het regiobureau is echter kwetsbaar. Dit staat ook beschreven in de paragraaf risico's. We zien noodzaak maar kansen om dit te versterken.

Het regiobureau organiseert ook de bijeenkomsten van de Economic Board en zorgt voor goede verslaglegging. De Economic Board Foodvalley brengt, conform het akkoord van het Algemeen Bestuur, de samenwerkingsafspraken tot uitvoering (vastgesteld in september 2025). De Economic Board omarmt de focus binnen het programma Toekomstbestendige Economie, waardoor de agenda van de Economic Board zich primair richt op de thema's Food, Innovatief MKB en Human Capital. Ook zal de Economic Board advies uitbrengen over thema's binnen het programma Verantwoorde Groei. De Economic Board treedt primair op als ambassadeur van Regio Foodvalley en de gehele Strategische Agenda.

Public Affairs & Communicatie

Regio Foodvalley wil zich blijven positioneren als toonaangevende regio in food- en landbouwinnovaties. Daarvoor is een strategisch public affairs-plan opgesteld, met duidelijke lobbydoelen richting nationaal en Europees beleid. Een aantal prioritaire lobbydossiers heeft Regio Foodvalley succesvol op de agenda staan bij het Rijk en EU, met zo mogelijk aantoonbare beleids- of subsidieresultaten. We trekken samen op met drie andere foodregio's in Nederland onder vlag van FoodNL. Met FoodNL organiseren we werkbezoeken aan de European Week op Regions (EWCR) en de Grüne Woche.

Daarnaast is een sterke profilering en één integraal verhaal van de regio van groot belang. Er is een strategisch communicatieplan opgesteld en er worden communicatiecampagnes ontwikkeld om projecten en innovaties zichtbaar te maken en de bekendheid van de regio te vergroten. We bouwen aan één krachtig regiomerk: herkenbaar en onderscheidend. Zo wordt Regio Foodvalley lokaal, nationaal én internationaal stevig op de kaart gezet. In 2027 worden minimaal twee communicatiecampagnes uitgevoerd die innovaties en successen van de regio breed uitdragen. En er worden minimaal twee netwerkbijeenkomsten georganiseerd waarmee we ontmoeting en verbinding faciliteren.

Deals, subsidies en fondsen

Het regiobureau levert het overkoepeld programmamanagement en communicatie voor de tweede Regio Deal. De focus ligt op verantwoord groeien, regionaal ontmoeten en innovatief ondernemen. Het regiobureau zorgt voor een jaarrapportage over de resultaten en impact op de regio. Daarmee bieden we inzicht hoe elke geïnvesteerde euro leidt tot economische en maatschappelijke waarde. De kosten die hiermee gepaard gaan worden gedekt uit de middelen van de Regio Deal.

Voor actieve verkenning op kansen voor nieuwe subsidies op provinciaal, nationaal en Europees niveau zijn momenteel geen middelen beschikbaar. We onderzoeken of het mogelijk is om deze rol toch op te kunnen pakken.

2.2 Programma Toekomstbestendige Economie (Strategische agenda 2026-2030)

Regio Foodvalley is toonaangevend in een toekomstbestendig voedselsysteem, van kennis en innovatie tot productie en verwerking: in Nederland, Europa en internationaal. Hier brengen we denken en doen samen om kennis en innovatie in de voedselketen tot leven te brengen. Dit programma gaat zich ten opzichte van het huidige Food programma meer inzetten op het economische en kennis gedeelte van het Food ecosysteem, waar het huidige programma zich meer inzet op voeding en gezondheid. Juist samen met onze topkennisinstituten, innovatieve bedrijven en krachtige agrarische sector vormen zij de ideale basis voor samenwerking aan een gezonde toekomst voor mens en natuur. We zijn toonaangevend, maar tegelijkertijd is het geen vanzelfsprekendheid dat we deze positie in de komende decennia vasthouden.

*Het Programma Toekomstbestendige economie omvat de **thema's Food, Human Capital en Innovatief MKB**. Deze thema's worden hieronder toegelicht.*

Thema Food

Vanaf 2026 gaan we ons veel meer richten op de samenwerking met de partners binnen de Triple Helix en maatschappelijke organisaties voor de ontwikkeling van het toekomstbestendig voedselsysteem. We richten ons op het versterken van het agrifood eco-systeem. Dit doen we met partners in de regio zoals Startlife, Oneplanet en anderen. In 2026 wordt bepaald welke stappen nodig zijn. Daarnaast richten we ons op het bieden van ruimte aan food en food gerelateerde bedrijven. De ruimtelijke economische visie die in 2026 wordt opgesteld biedt hiervoor een belangrijk kader. We organiseren in 2027 minimaal één congres waarmee we tegelijkertijd onze regio profileren als het internationaal toonaangevend foodcluster. We blijven investeren in de alliantie [FoodNL](#). Deze alliantie van vier voedselregio's in Nederland bundelt krachten om beter op te komen voor onze regionale belangen in Europa.

Thema Innovatief MKB

Een innovatief en toekomstbestendig midden- en kleinbedrijf (mkb) vormt de basis voor onze economie. Het mkb is de motor van onze economie. Ongeveer 60% van de werkgelegenheid en toegevoegde waarde komt hier vandaan. In Regio Foodvalley gaat het om circa 39.000 bedrijven (waarvan 70% eenmanszaken) en 195.000 banen. Daarmee draagt het mkb sterk bij aan de brede welvaart in onze gemeenten. Om ook in de toekomst succesvol te blijven, moeten bedrijven aan de slag met thema's die bepalend zijn voor de toekomst zoals digitalisering, dataficering en AI, circulariteit et cetera. In 2026 wordt het versnipperde regionale aanbod van diensten toegespitst op behoeften van het regionale mkb, hier is in 2025 een start mee gemaakt. FOV Foodvalley (Federatie Ondernemerskringen Valleiregio Foodvalley) speelt een regierol in de informatievoorziening naar het brede mkb, wij faciliteren deze rol. We gaan expliciet sturen, waar mogelijk op impact maken voor een betere regio. We leggen een focus bij koplopers, die passen bij het economische profiel van de regio. Hiervoor worden indicatoren opgesteld als onderdeel van de brede welvaart monitor die door de Christelijke Hogeschool Ede (CHE) wordt ontwikkeld. Tot slot bouwen we verder met het [Living Lab Regio Foodvalley Circulair](#). De focus ligt op concrete plannen met impact. Deze initiatieven krijgen ondersteuning vanuit het Living Lab.

Thema Human Capital

We staan voor de uitdaging om voldoende en duurzaam inzetbare arbeidskrachten te behouden. Dit pakken we op met partners via onze Human Capital Agenda. Via deze agenda bouwen we aan een robuust leer-werk ecosysteem

voor techniekbreed (incl. food en ICT) waarbij wordt samengewerkt door bedrijfsleven en onderwijs in een hybride Techniekcentrum. We willen talent en vakmanschap vergroten en binden aan Regio Foodvalley. Werkgevers uit het mkb geven we handvatten en instrumenten om een goede werkgever te zijn, waarbij de verbinding naar het Regionaal WerkCentrum Foodvalley en het inzetten van inclusieve technologie onderdeel zijn. We helpen werkenden en niet-werkenden zich te ontwikkelen via paden voor Leven Lang Ontwikkelen: hier zit zowel bij- als nascholing, maar ook zij-instroom in.

2.3 Programma Verantwoorde Groei (Strategische Agenda 2026-2030)

In Regio Foodvalley streven we naar brede welvaart, een gezond leven, een krachtige economie en sterke natuur. Het aantal inwoners in onze regio groeit snel. Daarom werken ondernemers, onderwijs en overheid samen aan het evenwicht van die groei. Want de toename van inwoners vraagt om op elkaar afgestemde investeringen in wonen, mobiliteit, energie en een balans tussen verstedelijking en landelijk gebied. Tegelijkertijd willen we onze unieke ruimte en natuur blijven koesteren. Verantwoord groeien noemen we dat. Groeien in verbinding met een vitaal natuurlijk systeem en een veerkrachtige, toekomstbestendige economie is wat we beogen. Samenbouwen aan een regio waar mensen graag wonen, werken, recreëren en ondernemen. Dat vergt het oplossen van knelpunten en de juiste investeringen. Het Programma Verantwoord groeien omvat zo goed als geheel opgaven waar we momenteel gezamenlijk aan werken en waar we ook de komende jaren nog volop zullen samenwerken.

Het programma Verantwoorde Groei omvat de **thema's Landelijk gebied, Energie, Ruimtelijke economie, Mobiliteit, Regionaal ruimtelijk programmeren en Wonen**. Deze thema's worden hieronder toegelicht.

Thema Landelijk gebied: natuur, water en landschap

De thema's 'Natuur, water en landschap' en 'Toekomstbestendige landbouw' zijn zeer nauw verbonden, omdat een toekomstbestendige landbouw gaat over praktijkvernieuwing waardoor bodem- en waterkwaliteit, landschappelijke waarden en biodiversiteit worden versterkt. Andersom is versterking van het natuurlijk systeem niet alleen belangrijk voor een gezonde leefomgeving, maar ook voor volhoudbare gezonde voedselproductie. Het streven is om in 2026 een gezamenlijke werkwijze en aanpak te ontwikkelen voor Basiskwaliteit natuur en de groenblauwe dooradering, inclusief een monitoringsvoorstel. Die werkwijze willen we in 2027 borgen in de praktijk van de ruimtelijke planvorming bij onze gemeenten. Onder voorbehoud van toekenning in de Regio Deal II start in 2026 een meetnetwerk voor bodem en water. Dit wordt in 2027 uitgebouwd. De resultaten gaan we betrekken bij het ontwikkelen van doelsturing in de landbouw en bij monitoring van de wateropgaven. In 2026 starten we de planvorming voor tenminste één, maar mogelijk meer uitloopgebieden, mits de financiële middelen toereikend zijn. De uitvoering start in 2027 en zal enkele jaren in beslag nemen. Wat er in 2027 gerealiseerd kan worden is afhankelijk van het verloop van de planvorming.

Thema Landelijk gebied: toekomstbestendige landbouw

Op dit moment zijn we bezig met de uitwerking van het Uitvoeringsplan Stikstof en Aanpak Veluwe. Omdat de uitwerking hiervan nog moet plaatsvinden en nog onzeker is of tijdig aan de randvoorwaarden m.b.t. regelgeving en financiering wordt voldaan, weten we nog niet wat we in 2027 kunnen realiseren. Doel is dat de natuur verbetert en er weer (natuur)vergunningen verleend kunnen worden voor economische en ruimtelijke ontwikkelingen. Mogelijk vergt het in 2027 nog besluitvorming over regelgeving. We zetten de meetnetwerken in voor handelingsperspectief boeren, monitoring en doelsturing. Een aantal kerndoelen voor (eind) 2027 is dat het aantal boeren dat meedoet in het bedrijvensnetwerk is opgeschaald naar 80 en de benchmark-aanpak met een dashboard is ontwikkeld. Er is een rapportage met monitoringsinformatie over luchtkwaliteit en stikstofdepositie en voor 8 veehouderijen loopt een proces voor een doelvoorschriftenvergunning.

Als we middelen vanuit de Regio Deal toegekend krijgen, is het Landbouwnetwerk Regio Foodvalley versterkt tot een samenwerking waarbij de hele Regio Foodvalley duurzame landbouwpraktijken worden uitgetoetst en deze zoveel mogelijk worden geborgd in vergunningverlening en verdienmodellen. Dit vindt plaats in een setting met studierings en andere vormen van kennisdeling, waar ook overheden in deelnemen om o.a. regelgeving te wijzigen als die de goede ontwikkelingen in de weg zitten. We realiseren deze werkwijze in de Utrechtse gemeenten van Regio Foodvalley, omdat deze vanuit de provincie Utrecht al wordt gefinancierd.

In 2026 wordt gewerkt aan voorstellen voor gezamenlijk (ruimtelijk) beleid om een aantrekkelijke regio te blijven en te worden voor agrarische bedrijven die bijdragen aan een toekomstbestendig voedselsysteem. De verwachting is dat één of meer voorstellen in 2027 in gemeentelijk beleid geïmplementeerd kunnen worden. Tot slot verwachten we in 2026 een project of pilot onder het Schone Lucht Akkoord voor te bereiden welke in 2027 kan worden uitgevoerd. Het is nog niet bekend wat voor soort project.

Thema Energie

Binnen het thema Energie werkt Regio Foodvalley de komende jaren aan de energietransitie en oplossingen voor het volle stroomnetwerk (netcongestie). Dit vraagt een doorontwikkelde Regionale Energie Strategie. Ook in 2027 blijven we werken aan het realiseren van de huidige RES doelen en de grootschalige opwek van wind- en zonenergie en energiebesparing. Maar ook aan een bredere energiemix. De werkplaatsen waterstof en biogas gaan resultaat opleveren. Het doel is dat ook in 2027 minder energie wordt gebruikt dan het voorgaande jaar (1,5%). De verbreding van de aanpak heeft niet alleen betrekking op de aanbod kant, maar ook op de vraagkant van energie en de benodigde infrastructuur. In het energiesysteem van de toekomst komen energie aanbod, -vraag en infrastructuur bij elkaar. Dit vraagt een ruimtelijke vertaling.

Uitgangspunt is dat energie een mede-sturend principe is voor gebiedsontwikkeling. In 2027 wordt op gebiedsniveau de impact onderzocht die ruimtelijke/ economische ontwikkelingen hebben op het samenhangend energiesysteem, zoals nieuwe en bestaande gebouwde omgeving, nieuwe en bestaande bedrijven(terreinen) en mobiliteit. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is dat naast een centraal georganiseerde infrastructuur ook een regionaal georiënteerd, decentraal energiesysteem nodig zal zijn. Dit vraagt om keuzes met betrekking tot wie daarin gaat investeren en eigenaarschap. Nieuwe wetgeving maakt het mogelijk dat in 2027 energiegemeenschappen stroom gaan delen. De regio ondersteunt lokaal eigenaarschap en door te verkennen hoe de energietransitie bij kan dragen aan de regionale werkgelegenheid. Andere thema's zijn: zon op dak, smart energy hubs en energiebesparing bij bedrijven. We continueren de publiek private samenwerking binnen het Regionaal Energieteam Bedrijven.

Warmte speelt een belangrijke rol in de energietransitie en heeft veelal een lokaal karakter. De regio ondersteunt de gemeenten in de warmtetransitie, maakt samen met gemeenten en andere stakeholders concrete plannen om de potentie van bovenlokale warmtebronnen (Valleikanaal, geothermie) te benutten, stemt met de stakeholders af waar kennisdeling gewenst is en gezamenlijk optrekken kan bijdragen aan het versnellen van de warmtetransitie.

Thema Ruimtelijke economie

Zoals in de Strategische Agenda staat streven we naar het optimaal benutten van de beschikbare ruimte voor werken. In ons ruimtelijk economisch beleid bieden we met voorrang ruimte aan food- en foodgerelateerde bedrijven. We gaan regionaal samenwerken in het accommoderen van bedrijven die ruimte zoeken en passen binnen ons economisch profiel en waardevol zijn voor onze kennis- en innovatie ecosystemen. In 2026 ontwikkelt de regio een visie op de ruimte voor onze toekomstbestendige economie. Deze visie vergt wellicht nog besluitvorming in 2027 en vormt een belangrijk kader voor de projecten en activiteiten in 2027. Ook realiseren we de afspraken zoals afgesproken in het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2026-2030. We monitoren leegstand, ruimtegebruik, economische en ruimtelijke informatie. Knelpunten en kansen worden bestuurlijk geagendeerd.

Thema Mobiliteit

In 2027 zetten we in op het versterken van het mobiliteitsnetwerk. Denk hierbij aan het oplossen van de knelpunten zoals de A1/A28 Knooppunt Hoevelaken, A1/A30 en de Rijnbrug. Regionale belangen in bovenregionale dossiers worden geborgd en effectieve lobby ingezet. We prioriteren binnen de regionale bereikbaarheidsagenda, waarbij ingezet wordt op maatregelen die veel impact hebben om maximaal resultaat te boeken. We verwachten dat de focus deels zal verschuiven van realiseren van extra capaciteit naar slimmer benutten van de bestaande capaciteit. Door slimmer gebruik te maken van data en nieuwe technieken voor verkeersmanagement. Tot slot ontwikkelen we de aanpak 'slim en duurzaam' door. Om werkgevers in de regio te faciliteren is een mobiliteitsmakelaar beschikbaar voor ondersteuning.

Thema Regionaal ruimtelijk programmeren

Regionaal ruimtelijk programmeren is onze aanpak om tot ruimtelijk structurerende keuzes voor de lange termijn te komen. Dit gebeurt door een bestuurlijke cockpit, die is samengesteld uit de portefeuillehouders van de betreffende thema's, voorzitters van de Regiodag, gedeputeerden van Gelderland en Utrecht en bestuurder van Waterschap Vallei en Eem. Deze 'cockpit' beoordeelt en/of toetst de gebiedsplannen (anno 2025 zijn dit er negen), de onderlinge samenhang en of de regionale doelen worden gerealiseerd. Besluitvorming blijft voorbehouden aan de betreffende bestuursorganen binnen de betreffende overheden. Voor deze beoordeling en toetsing zijn verschillende monitoringsinstrumenten en aanpakken in ontwikkeling. Dit moet resulteren in een regionaal dashboard dat inzicht geeft waar we staan met de NOVEX-opgaven. We stellen tevens een onderzoeks- en investeringsagenda op. Op onderdelen hebben we nog een kennisachterstand en tegelijkertijd hebben we onderbouwing nodig voor de zaken die we van anderen nodig hebben.

Thema Wonen

Het hoofddoel binnen dit thema is het terugdringen van het woningtekort in Regio Foodvalley door voldoende en betaalbare woningen te realiseren en door passende huisvesting te bieden aan aandachtsgroepen. Ook moeten we voldoende plancapaciteit op de lange termijn (2040 en verder) realiseren.

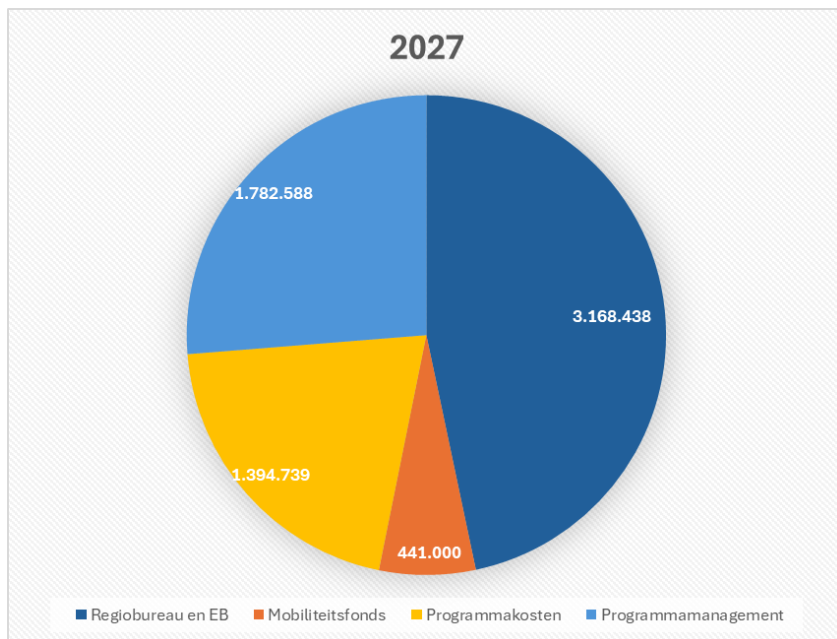
In 2027 actualiseren wij de woningbouwcijfers en plancapaciteit via de publiek private monitor die we in gezamenlijk opdrachtgeverschap met de Stichting Vastgoedmonitor hebben opgezet. Hiermee houden we zicht op de voortgang van woningbouwprojecten en kunnen we bijsturen waar nodig. We faciliteren en organiseren door partijen samen te brengen in bouwberaden en de versnellingstafel, zodat projecten sneller van de grond komen en knelpunten worden opgelost. Daarnaast werken we aan beleidsontwikkeling, zoals de aanpassing van de huisvestingsverordening en afspraken over ouderen- en aandachtsgroepen. Tot slot versterken we de samenwerking met publieke en private partners, waardoor draagvlak en gezamenlijke verantwoordelijkheid ontstaat voor het realiseren van de woningbouwdoelen.

3 Financiële begroting Regio Foodvalley 2027-2030

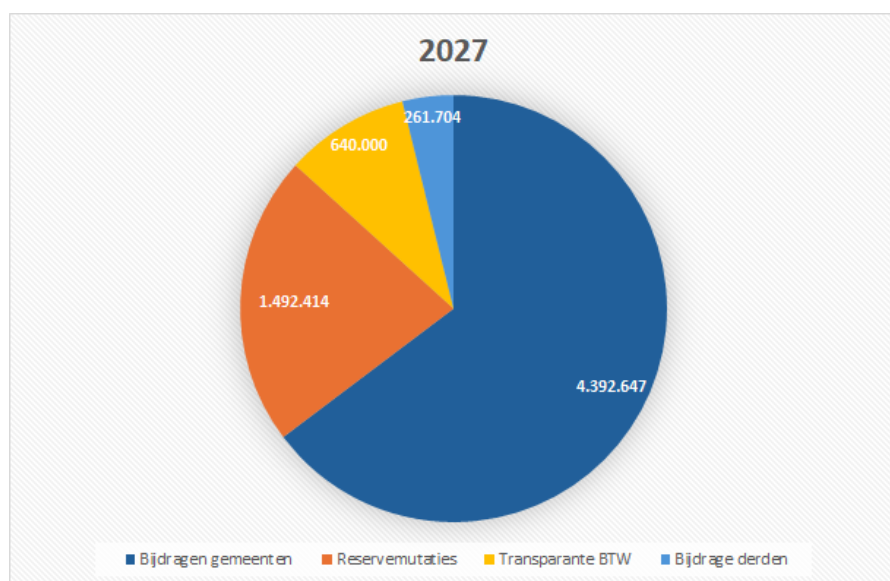
3.1 De begrotingsopbouw: inzicht in relatie inzet en middelen

De ontwerpbegroting is opgebouwd langs drie hoofdonderdelen:

1. De kosten die gemoeid zijn met het Regiobureau en de Economic Board (exclusief kosten programmamanagers)
2. De kosten voor het Mobiliteitsfonds
3. De kosten voor de inhoudelijke programma's (inclusief kosten programmamanagers)

Verdeling van de uitgaven

Verdeling van de inkomsten

3.2 Van kaderbrief naar ontwerpbegroting

De ontwerpbegroting is een verdere uitwerking van de kaderbrief. Belangrijk verschil is dat de inwonersaantallen en het aantal bedrijven bij de kaderbrief zijn gebaseerd op de aantallen per 1 januari 2025 en bij de ontwerpbegroting op de aantallen per 1-1-2026.

3.3 Overzicht van baten en lasten 2026-2030

Programma	Onderdeel	2026	2027	2028	2029	2030
1. Algemeen	Mobiliteitsfonds	424.000	441.000	452.687	463.958	474.908
	Regiobureau en EB	4.168.066	3.168.439	3.290.759	3.408.215	3.580.562
Totaal baten 1. Algemeen		4.592.066	3.609.439	3.743.446	3.872.173	4.055.470
2. Toekomstbestendige economie		561.000	1.137.491	1.123.047	1.137.303	1.151.152
3. Verantwoorde groei		1.048.000	2.039.836	2.068.903	2.097.010	2.217.370
Totaal baten programma's		1.048.000	2.039.836	2.068.903	2.097.010	2.217.370
Totaal baten		6.201.066	6.786.766	6.935.395	7.106.486	7.423.991
1. Algemeen	Mobiliteitsfonds	424.000	441.000	452.687	463.958	474.908
	Regiobureau en EB	4.168.066	3.168.438	3.290.759	3.408.215	3.580.562
Totaal lasten 1. Algemeen		4.592.066	3.609.438	3.743.446	3.872.173	4.055.470
2. Toekomstbestendige economie		561.000	1.137.491	1.123.047	1.137.303	1.151.152
3. Verantwoorde groei		1.048.000	2.039.836	2.068.903	2.097.010	2.217.370
Totaal lasten programma's		1.048.000	2.039.836	2.068.903	2.097.010	2.217.370
Totaal lasten		6.201.066	6.786.765	6.935.395	7.106.486	7.423.992
		0	0	0	0	0

De kosten voor het mobiliteitsfonds zijn in dit overzicht opgenomen onder 1. Algemeen, omdat deze onderdeel uitmaken van dit programma. De kosten van het programmamanagement zijn verwerkt binnen de programma's. Naast bijdragen van gemeenten zijn er meerdere baten begroot zoals transparante btw en bijdrages van derden (zie cirkeldiagram in tabel 3.1).

3.4 Geprognosticeerde balans

(bedragen x€ 1.000,-)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
ACTIVA						
Viottende activa						
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	11.020.779	8.945.390	8.722.310	7.174.004	6.610.387	4.811.676
Vorderingen op openbare lichamen	1.736.086	-	-	-	-	-
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	9.282.193	8.945.390	8.722.310	7.174.004	6.610.387	4.811.676
Overige Vorderingen	2.500	-	-	-	-	-
Liquide middelen	26.773	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Kassaldi	-	-	-	-	-	-
Bank- en giroaldi	26.773	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Overlopende activa	16.833.232	14.000.000	13.000.000	12.000.000	11.000.000	10.000.000
De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:						
overige Nederlandse overheidslichamen	16.833.232	14.000.000	13.000.000	12.000.000	11.000.000	10.000.000
Vooruitbetaalde bedragen	-	-	-	-	-	-
Totaal viottende activa	27.880.784	23.045.390	21.822.310	19.274.004	17.710.387	14.911.676
TOTAAL ACTIVA	27.880.784	23.045.390	21.822.310	19.274.004	17.710.387	14.911.676
PASSIVA						
Vaste passiva						
Eigen vermogen	6.436.499	6.960.646	6.960.646	5.074.004	4.510.387	2.711.676
Algemene reserve(s)	461.718	540.925	540.925	540.925	540.925	540.925
Bestemmingsreserves						
- Overige bestemmingsreserves	5.655.894	6.419.721	6.081.385	4.533.079	3.969.462	2.170.751
Gerealiseerd/ geraamd resultaat	318.887	-	-	-	-	-
Totaal vaste passiva	6.436.499	6.960.646	6.622.310	5.074.004	4.510.387	2.711.676
Viottende passiva						
Netto viottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	184.900	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
Kasgeldleningen	-	-	-	-	-	-
Bank- en giroaldi	-	-	-	-	-	-
Overige schulden	184.900	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
Overlopende passiva	21.259.385	15.884.744	15.000.000	14.000.000	13.000.000	12.000.000
Verplichtingen opgebouwd in het begrotingsjaar	-	-	-	-	-	-
Ontvangen voorschotbedragen						
Rijk	18.397.065	15.884.744	15.000.000	14.000.000	13.000.000	12.000.000
Overige overheidslichamen	2.005.309	-	-	-	-	-
Overige overlopende passiva	857.011	-	-	-	-	-
Totaal viottende passiva	21.444.285	16.084.744	15.200.000	14.200.000	13.200.000	12.200.000
TOTAAL PASSIVA	27.880.784	23.045.390	21.822.310	19.274.004	17.710.387	14.911.676
Gewaarborgde geldleningen	0	0	0	0	0	0
Garantstellingen	0	0	0	0	0	0

3.5 Bijdrage per gemeente Programma Algemeen - Regiobureau en Economic Board

Gemeente	2026	2027	2028	2029	2030
Barneveld	384.342	391.183	407.899	423.936	449.158
Ede	756.161	766.755	799.521	830.955	880.392
Nijkerk	278.247	283.172	295.273	306.882	325.140
Renswoude	35.179	36.134	37.678	39.159	41.489
Rhenen	124.132	125.181	130.530	135.662	143.733
Scherpenzeel	64.144	65.316	68.108	70.785	74.997
Veenendaal	428.028	433.234	451.747	469.508	497.441
Wageningen	260.459	261.804	272.992	283.725	300.605
Subtotaal	2.330.693	2.362.779	2.463.749	2.560.612	2.712.956
Putten	53.853	56.137	57.625	59.059	60.453
Bunschoten	24.346	25.523	26.199	26.852	27.485
Totaal	2.408.893	2.444.439	2.547.573	2.646.523	2.800.895

O.b.v. inwonersaantallen 1-1-2026 / bedragen zijn exclusief programmamanagement

Het verschil tussen het totaal van tabel 3.5 en het totaal van tabel 3.3 (inkomsten) wordt veroorzaakt door transparante btw en bijdrages van derden. Tabel 3.5 geeft weer wat er daadwerkelijk bij gemeenten in rekening wordt gebracht.

3.6 Inwonerbijdrage per gemeente – Mobiliteitsfonds

Gemeente	2026	2027	2028	2029	2030
Barneveld	70.198	73.012	74.947	76.813	78.626
Ede	137.594	143.111	146.903	150.561	154.114
Nijkerk	50.815	52.853	54.253	55.604	56.916
Renswoude	6.484	6.744	6.923	7.095	7.263
Rhenen	22.464	23.364	23.983	24.581	25.161
Scherpenzeel	11.721	12.191	12.514	12.826	13.128
Veenendaal	77.744	80.861	83.004	85.070	87.078
Wageningen	46.981	48.864	50.159	51.408	52.621
Totaal	424.000	441.000	452.687	463.958	474.908

O.b.v. inwonersaantallen 1-1-2026

Financiële tabellen werkprogramma's

3.7 Bijdrage per gemeente aan de inhoudelijke programma's SA 2026-2030

Gemeente	2026	2027	2028	2029	2030
Barneveld	306.624	310.504	309.957	313.180	334.376
Ede	525.254	543.726	541.644	546.960	586.286
Nijkerk	173.295	184.325	183.299	185.008	198.968
Renswoude	33.767	34.052	34.085	34.466	36.607
Rhenen	79.021	83.122	82.694	83.475	89.702
Scherpenzeel	39.434	42.053	41.809	42.196	45.401
Veenendaal	220.019	240.758	238.545	240.523	260.470
Wageningen	139.306	150.330	149.068	150.338	162.558
Subtotaal	1.516.719	1.588.868	1.581.100	1.596.145	1.714.368
Putten	52.532	57.853	58.560	59.264	61.028
Bunschoten	14.748	13.191	13.219	13.251	13.507
Totaal	1.583.999	1.659.913	1.652.878	1.668.660	1.788.903

3.8 Bijdrage 2027 per gemeente per thema van de Strategische Agenda 2026-2030

Programma	Barneveld	Ede	Nijkerk	enswoud	Rhenen	herpenz	Veenendaal	Wageningen	Putten	Bunschoten	gemeente Totaal
Food	36.825	72.181	26.657	3.402	11.784	6.149	40.784	24.646	14.499	13.191	250.118
Human Capital	39.035	76.513	28.257	3.606	12.492	6.518	43.231	26.125	0	0	235.777
Innovatief MKB	25.527	50.036	18.479	2.358	8.169	4.262	28.271	17.084	0	0	154.186
Subtotaal Toekomstbestendige economie	101.388	198.730	73.393	9.365	32.445	16.929	112.287	67.855	14.499	13.191	640.081
Energie	36.751	72.036	26.604	3.395	11.761	6.136	40.702	24.596	0	0	221.982
Mobiliteit	20.846	40.859	15.090	1.926	6.671	3.481	23.086	13.951	0	0	125.909
Wonen	24.410	47.846	17.670	2.255	7.811	4.076	27.034	16.337	0	0	147.439
Landelijk gebied	107.576	145.968	37.427	15.307	18.184	8.170	16.015	14.517	43.355	0	406.519
Ruimtelijke Economie	1.558	3.054	1.128	144	499	260	1.725	1.043	0	0	9.411
Regionaal ruimtelijk programmeren	17.975	35.234	13.012	1.660	5.752	3.001	19.908	12.030	0	0	108.573
Subtotaal Verantwoorde groei	209.116	344.997	110.931	24.686	50.677	25.124	128.471	82.475	43.355	0	1.019.832
Totaal	310.504	543.726	184.325	34.052	83.122	42.053	240.758	150.330	57.853	13.191	1.659.913

3.9 Bijdrage per gemeente per onderdeel 2027

Gemeente	Algemeen	Mobiliteits- fonds	Strategische Agenda		Totaal
			Toekomstbestendi ge economie	Verantwoorde groei	
Barneveld	391.183	73.012	101.388	209.116	774.698
Ede	766.755	143.111	198.730	344.997	1.453.592
Nijkerk	283.172	52.853	73.393	110.931	520.350
Renswoude	36.134	6.744	9.365	24.686	76.930
Rhenen	125.181	23.364	32.445	50.677	231.667
Scherpenzeel	65.316	12.191	16.929	25.124	119.561
Veenendaal	433.234	80.861	112.287	128.471	754.852
Wageningen	261.804	48.864	67.855	82.475	460.998
Totaal	2.362.779	441.000	612.391	976.477	4.392.647

Overige overzichten

3.10 Gebruikte inwoneraantallen

Inwoneraantal 1-1-26 volgens CBS	Percentage	
Barneveld	63.927	14,72%
Ede	125.303	28,86%
Nijkerk	46.276	10,66%
Renswoude	5.905	1,36%
Rhenen	20.457	4,71%
Scherpenzeel	10.674	2,46%
Veenendaal	70.799	16,31%
Wageningen	42.784	9,85%
Putten	25.169	5,80%
Bunschoten	22.899	5,27%
Totaal	434.193	100%

3.11 Overzicht taakvelden

Taakveld (bedragen €)		2026	2027	2028	2029	2030
Economische ontwikkeling	Baten	-1.681.000	-1.782.004	-1.801.760	-1.780.605	-1.974.591
	Lasten	1.771.000	3.145.034	3.208.059	3.162.731	3.395.148
Totaal Economische ontwikkeling		90.000	1.363.030	1.406.299	1.382.126	1.420.557
Mutaties reserves	Baten	-590.173	-1.492.414	-1.540.653	-1.514.071	-1.554.619
	Lasten	424.000	441.000	463.958	452.687	474.908
Totaal Mutaties reserves		-166.173	-1.051.414	-1.076.695	-1.061.385	-1.079.711
Openbaar vervoer	Baten	-527.000	-566.909	-590.467	-578.870	-604.366
	Lasten	103.000	255.293	260.863	258.129	263.520
Totaal Openbaar vervoer		-424.000	-311.616	-329.604	-320.741	-340.846
Overhead	Baten	-3.402.893	-2.945.439	-3.173.605	-3.061.850	-3.290.416
	Lasten	3.903.066	2.945.438	3.173.605	3.061.850	3.290.416
Totaal Overhead		500.173	0	0	0	0
Totaal generaal		0	0	0	0	0

Bovenstaande tabel per taakveld wordt voorgeschreven door de BBV

3.12 Verloopoverzicht bestemmingsreserve incidentele baten

	2027	2028	2029	2030
Verwachte stand reserve per 1/1	1.100.000	1.393.567	767.572	114.996
Verwachte onttrekking	-1.492.415	-1.514.073	-1.540.655	-1.554.620
Verwachte storting	1.785.982	888.078	888.078	656.000
Verwachte stand reserve per 31/12	1.393.567	767.572	114.995	-783.624
Specificatie stortingen	2027	2028	2029	2030
Bijdrage Provincies	350.000	150.000	150.000	150.000
2,5% SPUK Gebiedsgld en Mob.gld	929.982	232.078	232.078	0
2,5% SPUK WoKT + extra Gebiedsgld	356.000	356.000	356.000	356.000
Renteresultaat jaarlijks	150.000	150.000	150.000	150.000
2,5% SPUK toekomstige deals	PM	PM	PM	PM
Totaal stortingen	1.785.982	888.078	888.078	656.000

De hierboven getoonde geprognosticeerde stortingen zijn een inschatting van dit moment. Bij elk P&C document zal dit overzicht worden bijgesteld. Hierbij is rekening gehouden met het voorzichtigheidsprincipe. Het resterende risico is zoals gebruikelijk gewogen en meegenomen bij de berekening van het weerstandsvermogen.

Begrote beleidsindicatoren 2027

1. Formatie

De begrote toegestane formatie voor 2027 is 0,06 fte per 1.000 inwoners)

2. Bezetting

De begrote gemiddelde bezetting over 2027 is 21,67 FTE

3. Apparaatskosten

Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken.

De begrote totale apparaatskosten zijn € 3.609.438

4. Externe inhuur

De indicator externe inhuur wordt uitgedrukt in het % van de kosten van de externe inhuur ten opzichte van de kosten van de totale loonsom + totale kosten van de inhuur externen.

De begrote totale salariskosten zijn € 3.068.564. Hiervan is € 11.000 te relateren aan begrootte externe inhuur. Dit betreft 0,36%.

5. Overheadskosten

Dit zijn kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Het betreft kosten die niet direct toewijsbaar zijn aan een specifiek maatschappelijk taakveld of eindproduct, maar nodig zijn voor de algemene bedrijfsvoering.

De indicator Overhead wordt uitgedrukt in het % van de kosten van de overhead ten opzichte van de totale begroting.

De begrote totale lasten van de overhead bedragen € 2.945.438.

De begrote totale realisatie bedraagt € 6.786.765.

Dit betekent dat de begrote overheadskosten 43,40% bedragen in het totaal.

4 Paragrafen begroting

4.1 Paragraaf Risico's en weerstandsvermogen

Op grond van artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verschaft de regio in een paragraaf weerstandsvermogen inzicht in de robuustheid van de begroting.

Stelposten

In de Ontwerpbegroting 2027 is geen post onvoorzien als stelpost opgenomen.

Weerstandsvermogen en risicoprofiel

De reserves hebben een nadrukkelijke relatie met het weerstandsvermogen en het risicoprofiel van Regio Foodvalley. Het weerstandsvermogen is de mate waarin Regio Foodvalley in staat is om financiële tegenvallers op te vangen (wendbaarheid) om haar taken te kunnen continueren en waarin Regio Foodvalley niet op een andere wijze (verzekering/voorziening) kan voorzien. Voor het weerstandsvermogen gaat het om een beoordeling van de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (aanwezige financiële risico's in combinatie met de ruimte in de begroting). Voor de hoogte en samenstelling van het weerstandsvermogen zijn geen landelijke normen en richtlijnen vastgesteld. De norm voor het weerstandsvermogen wordt door het algemeen bestuur vastgesteld.

Tot de beschikbare weerstandscapaciteit worden, naast de post onvoorzien, de volgende reserves gerekend:

- algemene reserve;
- overige algemene reserves;
- bedrijfs- en P-reserves;
- stille reserves (= de meerwaarde van activa die de boekwaarden te boven gaan).

Voor Regio Foodvalley betreft het alleen de algemene reserve die onderdeel uitmaakt van het weerstandsvermogen. Een mutatie in deze reserve leidt dus tot onmiddellijke aanpassing van de beschikbare weerstandscapaciteit en daarmee van de ratio weerstandsvermogen.

Kenmerkend voor het risicoprofiel van Regio Foodvalley is dat de regio beperkt risico loopt en dat daarvoor een Algemene reserve is gevormd. De acht gemeenten die gezamenlijk de gemeenschappelijke regeling vormen blijven namelijk onverwijld 100% aansprakelijk voor exploitatieverliezen van de gemeenschappelijke regeling. In hun eigen paragraaf verbonden partijen zullen zij dit risico moeten kwantificeren.

Als lasten pas aan het einde van het jaar duidelijk worden en/of als er een voorziening moet worden gevormd zal dit nog in datzelfde boekjaar moeten worden afgewikkeld. Het is vanuit efficiency en effectiviteit niet wenselijk om voor elke bedrijfsvoering aangelegenheid aan te kloppen bij de deelnemende gemeenten voor een aanvullende bijdrage.

Systematiek risicomanagement

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 9 juni 2023 is een systematiek vastgesteld voor de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen. In de daaropvolgende periode is deze systematiek binnen de reguliere planning- en controlcyclus verder aangescherpt en toegepast, met als doel beter aan te sluiten bij gangbare werkwijzen binnen gemeenten.

Begin 2026 is deze aangescherpte aanpak gebruikt bij het opstellen van de paragraaf weerstandsvermogen en de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen bij de opstelling van deze ontwerpbegroting. De risico-inventarisatie is uitgevoerd op basis van een uniforme kans x impact-methodiek. Per risico is een inschatting gemaakt van:

- de kans dat het risico zich voordoet;
- de mogelijke (financiële) impact.

De inventarisatie is tot stand gekomen op basis van gesprekken binnen de organisatie om relevante risico's volledig in beeld te brengen. Vervolgens zijn de risico's op een consistente wijze beoordeeld en gewogen. Bij dit proces zijn de auditor en de externe accountant betrokken.

De volgende risico's zijn geïdentificeerd:

Nr.	Naam	Omschrijving	Kans	Maximaal Financieel gevolg	Gewogen financieel gevolg	Invloed
R001	Realiseren SPUK-regelingen	Er is een risico dat subsidiebatens uit SPUK-regelingen niet volledig worden gerealiseerd, als gevolg van onvoldoende uitvoering of afstemming bij derden, wat kan leiden tot verlies aan inkomsten.	5%	€ 400.000	€ 20.000	4%
R002	Bijdrage provincie en derden	Er is een risico dat begrote bijdragen van provincie en overige derden niet worden gerealiseerd, als gevolg van onvoldoende subsidietoekenning of projectvertraging, wat kan leiden tot budgettekort	27,30%	€ 1.100.000	€ 300.300	56%
R003	Vertrek key-personeel	Er is een risico dat key-personeel vertrekt en onvoldoende tijdig wordt vervangen, als gevolg van arbeidsmarktkrapte en onvoldoende opvolgingsplanning, wat kan leiden tot tijdverlies, extra kosten en kwaliteitsverlies in processen.	80%	€ 96.507	€ 77.205	14%
R004	Werkdruk personeel	Er is een risico dat toenemende (complexe) taken en doelgroepen de werkdruk verhogen terwijl formatie gelijk blijft, als gevolg van taakverzwaring zonder capaciteitsuitbreiding, wat kan leiden tot ziekteverzuim en verminderde kwaliteit van dienstverlening.	50%	€ 30.040	€ 15.020	3%
R005	Juridische procedures	Er is een risico dat derden juridische procedures starten of omgekeerd, als gevolg van meningsverschillen over contractuele verplichtingen, wat kan leiden tot extra kosten en tijdsverlies door extern advies.	5%	€ 200.000	€ 10.000	2%
R006	Cybersecurity – ransomware	Er is een risico dat data ontoegankelijk wordt door ransomware, als gevolg van ontoereikende beveiliging of menselijk falen, wat kan leiden tot betaling van losgeld en herstelkosten.	1%	€ 1.000.000	€ 10.000	2%
R007	Cybersecurity – wetgeving (CBw / NIS2)	Er is een risico dat boetes worden opgelegd wegens niet-naleving van de Cyberbeveiligingswet (NIS2), als gevolg van onvoldoende naleving van wet- en regelgeving, wat kan leiden tot financiële sancties en reputatieschade.	15%	€ 250.000	€ 37.500	7%

Nr.	Naam	Omschrijving	Kans	Maximaal Financieel gevolg	Gewogen financieel gevolg	Invloed
R008	AVG-overtreding	Er is een risico dat de organisatie de AVG overtreedt, als gevolg van onvoldoende gegevensbescherming of procesbewaking, wat kan leiden tot boetes van de Autoriteit Persoonsgegevens en imagoschade.	2%	€ 920.000	€ 18.400	3%
R009	Huisvesting	Er is een risico dat de huisvestingskosten stijgen als gevolg van aflopend huurcontract en hogere huurprijs, wat kan leiden tot forse kostenstijging of noodzaak tot verhuizing.	95%	€ 50.000	€ 47.500	9%
R010	Frauduleuze betalingen	Er is een risico dat betalingen bij verkeerde personen of organisaties terechtkomen, als gevolg van spookfacturen of overige frauduleuze handelingen, wat kan leiden tot financiële schade en reputatieverlies.	5%	€ 100.000	€ 5.000	1%
				€ 4.146.547	€ 540.925	100%

Berekening benodigd weerstandsvermogen

Op basis van de gewogen risico's is het benodigde weerstandsvermogen bepaald. De bepaling heeft plaatsgevonden door middel van een gewogen optelsom van de financiële risico's, zoals deze begin 2026 zijn geïdentificeerd en beoordeeld. Deze werkwijze zorgt voor een transparante en herleidbare onderbouwing van het risicoprofiel en het bijbehorende weerstandsvermogen.

Wanneer we alle risico's hebben gewogen en berekend, komen we op een benodigd weerstandsvermogen uit van € 540.925.

Rato Weerstandsvermogen	Beschikbare weerstands-capaciteit	Benodigd weerstands-capaciteit	Rato
Stand algemene reserve per 31/12/2025	€ 461.718	€ 540.925	0,85
Voorgestelde resultaatbestemming 2025	€ 104.118		
Stand algemene reserve na resultaatbestemming	€ 565.836	€ 540.925	1,05

Conclusie

De beschikbare weerstandscapaciteit ad € 565.836 is voldoende om de risico's van Regio Foodvalley te kunnen opvangen.

Verplichte kengetallen financiële positie in de begroting

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing onderstaande financiële kengetallen moeten worden opgenomen.

Kengetallen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Netto schuldquote	-60%	-112%	-98%	-73%	-63%	-37%
Solvabiliteitsratio	23%	30%	32%	26%	25%	18%
Grondexploitatie	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt
Structurele exploitatieruimte	1%	0%	0%	0%	0%	0%
Belastingcapaciteit	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt

De **netto schuldquote** weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Dit kengetal geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Dit valt in 2027 onder de signaleringsgrens van het toezicht van de provincie Gelderland van minst risicovol (<90%). De jaren daarna blijft het percentage nog ruim onder de kritieke signaleringsgrens van 130%. Onze aandacht zal er de komende jaren op gericht zijn om dit percentage zo laag mogelijk te houden.

De **solvabiliteitsratio** geeft de verhouding eigen/vreemd vermogen aan en helpt om inzicht te krijgen in welke mate wij in staat zijn aan onze financiële verplichtingen te voldoen. Deze ratio stijgt in 2027 naar 32%. Dit wordt veroorzaakt door een stijging van het eigen vermogen in 2026 door het instellen van de "bestemmingsreserve incidentele baten". Vanaf 2027 daalt dit percentage weer door onder anderen onttrekkingen uit de bestemmingsreserves. Dit percentage valt in de categorie B (20%-50%) neutraal conform het toezicht financieel toezichtkader van de provincie Gelderland.

Grondexploitatie: Regio Foodvalley heeft geen grondexploitatie: kengetal is niet van toepassing.

De **structurele exploitatieruimte** wordt bepaald door het saldo van structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten. In 2027 komt de structurele exploitatie ruimte uit rond de 0%. Dit valt in de categorie minst risicovol (>0%) van het toezichtkader van de provincie Gelderland.

Belastingcapaciteit: Regio Foodvalley heeft geen belastingen: kengetal is niet van toepassing.

4.2 Paragraaf Financiering

Inleiding

Artikel 13 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat Regio Foodvalley beschrijft hoe zij, op basis van het vastgestelde Treasurystatuut, de investeringen wil financieren. Het doel van deze paragraaf is inzicht te verschaffen in de financieringssystematiek en risico's die daarmee samenhangen.

Met deze paragraaf wordt eveneens voldaan aan een aantal verplichtingen volgend uit de Wet financiering decentrale overheden (wet fido).

Rentelasten/baten

Regio Foodvalley heeft met de BNG een rekening-courant-overeenkomst gesloten. Regio Foodvalley heeft geen rentelasten. Over het schatkistbankieren ontvangt Regio Foodvalley wel rentebaten.

Renteresultaat

Renteresultaat	2025	2026	2027	2028	2029	2030
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	0	0	0	0	0	0
b. De externe rentebaten (idem)	-214.000	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
Saldo rentelasten en rentebaten	-214.000	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	0	0	0	0	0	0
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0	0	0	0	0
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0	0	0	0	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	0	0	0	0	0	0
d1. Rente over eigen vermogen	0	0	0	0	0	0
d2. Rente over voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	-214.000	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	0	0	0	0	0	0
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury	-214.000	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000

Toerekening rente aan taakvelden

Er wordt in 2027 geen rente toegerekend.

Financieringspositie / financieringsbehoefte

Regio Foodvalley kent geen langlopende financieringsmiddelen.

Er is een rekening-courant overeenkomst met de Bank Nederlandse Gemeenten NV. Verder heeft de regio een rekening bij het Ministerie van Financiën (schatkistbankieren).

Renterisiconorm

Om het herfinancieringsrisico voor de samenwerkingsverbanden te beperken is een norm ingesteld waaraan de samenwerkingsverbanden worden getoetst: de rente-risiconorm.

Om de risico's van hogere renten bij noodzakelijke herfinancieringen en/of renteherzieningen te beperken, mag het totaal van de leningen die moeten worden geherfinancierd of waarvan de rente moet worden herzien, jaarlijks niet meer dan 20% van de totale vaste schuld per 1 januari bedragen.

Renterisiconorm

Berekening renterisiconorm	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	9.767.074	6.201.066	6.786.765	6.935.395	7.106.486	7.423.992
Percentage regeling	20%	20%	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm, in bedrag	1.953.415	1.240.213	1.357.353	1.387.079	1.421.297	1.484.798
Berekening renterisico						
Renteherzieningen	0	0	0	0	0	0
Aflossingen	0	0	0	0	0	0
Renterisico	0	0	0	0	0	0
Toets aan renterisiconorm						
Renterisiconorm, in bedrag	1.953.415	1.240.213	1.357.353	1.387.079	1.421.297	1.484.798
Renterisico	0	0	0	0	0	0
Ruimte (+) / overschrijding (-)	1.953.415	1.240.213	1.357.353	1.387.079	1.421.297	1.484.798

4.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

Op grond van artikel 14 van het Besluit Begroting en verantwoording (BBV) vindt u hieronder de stand van zaken en de voornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

De werkorganisatie

Het Regiobestuur heeft gekozen voor een compacte organisatie van het regiobureau die ten dienste staat van de intergemeentelijke samenwerking en triple helix samenwerking in de regio. Taken en bevoegdheden zijn geformaliseerd in de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley en het mandaatbesluit. Voor de hoge ambities van de regio is een efficiënt en slagvaardig regiobureau nodig.

Financiën

De ontwikkeling van adequate bedrijfsvoering (scheiding van functies, administratieve organisatie, vastlegging, monitoring, verantwoording en rechtmatigheid) is een continu proces. De regiodirecteur is tekeningsbevoegd en heeft mandaat om opdracht tot betaling te geven. De administratie wordt verzorgd door de gemeente Ede via een dienstverleningsovereenkomst. De controller is in vaste dienst van de regio.

Btw

De bedragen in de begroting zijn exclusief btw. De door de regio betaalde btw wordt door de regiogemeenten gedeclareerd bij het btw-compensatiefonds. Deze zogenaamde doorschuif btw/ transparante btw wordt verantwoord in de jaarrekening en loopt via de exploitatie.

Frauderisico's en -maatregelen

Periodiek wordt er een frauderisico analyse uitgevoerd over het betreffende boekjaar. Op deze wijze wordt er vastgesteld of de noodzakelijke genomen beheersmaatregelen nog afdoende zijn.

Misbruik & Oneigenlijk gebruik (M&O) beleid

Regio Foodvalley heeft een M&O beleid opgesteld. In dit M&O beleid is een risico assessment gemaakt van de risicogebieden van de regio op gebied van M&O. Hierbij is vastgesteld dat Regio Foodvalley geen regelingen kent waarbij derden misbruik, dan wel oneigenlijk gebruik kunnen maken.

Informatietechnologie

Regio Foodvalley valt onder het ICT-landschap van de gemeente Ede. De gemeente Ede laat door haar accountant periodiek een IT-audit uitvoeren. Ook hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst van toepassing.

Integriteitsbeleid

Conform het integriteitsbeleid leggen bij indiensttreding alle medewerkers een eed of gelofte af inzake het integer handelen. Integriteit van het openbaar bestuur is voorwaarde voor een betrouwbare overheid.

Verbonden partijen

Regio Foodvalley heeft geen verbonden partijen, zoals bedoeld in de BBV-voorschriften.

Personeelszaken

Regio Foodvalley valt onder de CAO WSGO en heeft het personeelshandboek en integriteitsbeleid van Ede geheel van toepassing verklaart op haar eigen medewerkers. Een personeelsconsulent van de gemeente is tevens adviseur van de regio en ook aanspreekpunt voor het personeel. De salarisadministratie wordt eveneens door de gemeente Ede verzorgd. Dit alles is georganiseerd via een dienstverleningsovereenkomst.

Automatisering

De hardware wordt door de regio zelf aangeschaft. Verder maakt de regio gebruik van de dienstverlening van de gemeente Ede. Deze adviseert ook bij de aankoop (kwantumkorting) en ondersteunt de regio bij haar dagelijks werkzaamheden (helpdesk).

De dienstverleningsovereenkomst hiervoor is opgesteld.

Huisvesting

Het regiobureau is gehuisvest in het gebouw De Manenberg dat gehuurd wordt van de gemeente Ede. Op dit moment wordt onderzocht wat voor de langere termijn een passende huisvesting is voor Regio Foodvalley.

Rechtmatigheid

Het dagelijks bestuur legt in de jaarrekening verantwoording af over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties. Dit gebeurt via de rechtmatigheidsverantwoording volgens een verplicht model. In deze verantwoording geeft het dagelijks bestuur aan of er fouten zijn gemaakt op het gebied van rechtmatigheid, of er onduidelijkheden zijn en wat de totale bedragen hiervan zijn.

In de "Financiële verordening Regio Foodvalley" zijn twee belangrijke grenzen opgenomen die gebruikt worden voor de rapportering van onrechtmatigheden.

Rapportagegrens: Dit is de grens waarboven onrechtmatigheden worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. Deze afweging wordt gedaan per onrechtmatigheid. De rapportagegrens is vastgesteld op € 25.000.

Verantwoordingsgrens: Dit is de grens voor de conclusie in de rechtmatigheidsverantwoording. Als het totaal aan onrechtmatigheden deze grens overschrijdt, moeten alle geconstateerde onrechtmatigheden worden opgenomen in deze verantwoording, ongeacht hun omvang. Deze grens is vastgesteld op 2% van de totale lasten.

Rechtmatigheid en oordeel accountant

De accountant geeft in de controleverklaring geen direct oordeel over de rechtmatigheid. De accountant geeft een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening inclusief de door het dagelijks bestuur opgestelde rechtmatigheidsverantwoording. De accountant stelt voor dit oordeel o.a. vast dat:

de juiste interne controles zijn uitgevoerd;

de juiste conclusie zijn getrokken bij deze werkzaamheden;

de conclusies uit deze werkzaamheden juist in de verantwoording zijn opgenomen.

De accountant geeft wel een oordeel over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties die betrekking hebben op specifieke uitkeringen (SPUK). Over deze specifieke uitkeringen legt het dagelijks bestuur verantwoording af in de Sisa-bijlage bij de jaarrekening. Rechtmatigheidsfouten ten aanzien van specifieke uitkeringen worden zowel in het oordeel van de accountant als in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen.

Eind 2023 is de Nota Misbruik en Oneigenlijk gebruik geactualiseerd. In deze nota worden o.a. het beleid ter voorkoming, de inrichting van beheersmaatregelen en de risicogebieden in het kader van misbruik en oneigenlijk gebruik opgenomen. Ook in 2027 worden er interne controles (VIC) uitgevoerd aan de hand van de nota.

4.4 Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid

Een belangrijk onderdeel van de Woo is de verplichting tot actieve openbaarmaking van 17 categorieën door alle bestuursorganen waaronder ook Regio Foodvalley. Deze verplichting zal gefaseerd per informatiecategorie worden ingevoerd bij Koninklijk besluit. Per 1 november 2024 moesten de eerste vijf informatiecategorieën van de Wet open overheid verplicht openbaar worden gemaakt. Regio Foodvalley voldoet aan deze verplichting.

De overige paragrafen van de BBV zijn niet van toepassing voor Regio Foodvalley.

REGIO FOODVALLEY

Bezoekadres Bunschoterplein 1a, 6711 CD Ede

Postadres Postbus 9022, 6710 HK Ede

Telefoon 0318 – 680 667

Website regiofoodvalley.nl

